

**ХЕРСОНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
РОЗВИТОК РЕГІОНІВ В КОНТЕКСТІ
МІЖНАРОДНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ**

№ 28(17) 2018

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК РЕГІОНІВ В КОНТЕКСТІ МІЖНАРОДНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

Внесений до переліку наукових фахових видань України,
в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт
на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук
(Затверджено наказом Міністерства освіти і науки України від 21.11.2013 № 1609)

Заснований в 2011 році

Виходить 4 рази на рік

Херсон, 2018, № 28 (17)

Засновник і видавець:

Херсонський національний технічний університет

Головний редактор	Савіна Галина Григорівна , д.е.н., професор, завідувач кафедри менеджменту та маркетингу ХНТУ
Заступник головного редактора	Миколайчук Наталія Сергіївна , д.е.н., професор, декан факультету перепідготовки та підвищення кваліфікації ХНТУ
Відповідальний секретар	Шандова Наталія Вікторівна , к.е.н., доцент, доцент кафедри менеджменту та маркетингу ХНТУ

Редакційна колегія:

<i>Савіна Г. Г.</i>	(головний редактор), д.е.н., проф., завідувач кафедри менеджменту та маркетингу ХНТУ МОН України.
<i>Димитрова Віолета Янівна</i>	доцент, доктор, проректор з міжнародної співпраці та зв'язків з громадськістю Варненського економічного університету, завідувач кафедри економіки та управління торгівлею, Болгарія.
<i>Миколайчук Н. С.</i>	(заступник головного редактора), д.е.н., проф., декан факультету перепідготовки та підвищення кваліфікації ХНТУ МОН України.
<i>Коваленко М. А.</i>	д.е.н., проф., завідувач кафедри фінансів і кредиту ХНТУ МОН України.
<i>Шарко М. В.</i>	д.е.н., проф., завідувач кафедри економіки та підприємництва ХНТУ МОН України.
<i>Ушкаренко Ю. В.</i>	д.е.н., проф., завідувач кафедри економічної теорії ХНТУ МОН України.
<i>Лопушинський І. П.</i>	д.н. з держупр., проф., професор кафедри державного управління ХНТУ МОН України.
<i>Чурсіна Л. А.</i>	д.т.н., проф., завідувач кафедри товарознавства, стандартизації і сертифікації ХНТУ МОН України.
<i>Сарапіна О. А.</i>	д.е.н., доцент, завідувач кафедри обліку і аудиту ХНТУ МОН України.
<i>Софієнко А. В.</i>	к.е.н., доцент, декан факультету економіки ХНТУ МОН України.
<i>Сідельникова Л. П.</i>	к.е.н., проф., завідувач кафедри бюджетної та податкової політики ХНТУ МОН України.
<i>Вольвач І. Ю.</i>	к.е.н., доцент, завідувач кафедри міжнародного маркетингу і менеджменту ХНТУ МОН України.
<i>Шандова Н. В.</i>	(відповідальний секретар), к.е.н., доцент, доцент кафедри менеджменту та маркетингу ХНТУ МОН України.

**Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації
Серія КВ, №17449-6199Р**

**Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради
Херсонського національного технічного університету, протокол №5 від 30.03.2018 р.**

Адреса редакції: Україна, 73008, м. Херсон, Бериславське шосе, 24,
Херсонський національний технічний університет,
редакція журналу «Соціально-економічний розвиток регіонів в контексті міжнародної інтеграції»
E-mail: cerkmi@gmail.com
Телефон: (0552) 32-69-47

© Херсонський національний технічний університет, 2018

© Редакція журналу «Соціально-економічний розвиток регіонів в контексті міжнародної інтеграції», 2018

ЗМІСТ

МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІКА.....	5
Кальницька М. О. ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ РОЗВИТКУ ОРГАНІЗАЦІЙНО-КУЛЬТУРНИХ РЕСУРСІВ МІЖНАРОДНОГО ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ	5
Птащенко О. В., Гончарова К. Ю., Архіпова Д. Є., Кошарна В. В. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ СТАНОВЛЕННЯ МІЖНАРОДНОГО МАРКЕТИНГУ ВИСОКИХ ТЕХНОЛОГІЙ: ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ ТА МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО	11
НАЦІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА ТА ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ.....	19
Жогіна О. В. ТЕОРЕТИКО-ПРИКЛАДНІ ЗАСАДИ КЛАСИФІКАЦІЇ ВИДАТКІВ НА УТРИМАННЯ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ.....	19
Маслюк І. О. АНАЛІЗ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОГО РОЗВИТКУ АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ (АПК).....	25
Момот О. М. ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТРАНСНАЦІОНАЛЬНИХ БАНКІВ В УКРАЇНІ ЯК ОСНОВНИЙ НАПРЯМ ПОЛІТИКИ РАЦІОНАЛЬНОГО ПРОТЕКЦІОНІЗМУ.....	32
Остафійчук Я.В., Маргасова В.Г. ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОЇ СФЕРИ ВІДПОВІДНО ДО ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ.....	38
Шимко Я.Р. РОЗВИТОК ПЕНСІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ З АКЦЕНТОМ НА СОЛІДАРНІЙ СИСТЕМІ З ДОПОВНЕННЯМ ЇЇ НАКОПИЧУВАЛЬНИМИ СИСТЕМАМИ	48
РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА	53
Подлужна Н.О. ВИЗНАЧЕННЯ ВНЕСКУ РЕГІОНІВ У ФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІКИ ЗНАНЬ В УКРАЇНІ	53
Потапенко Т.П. ПРІОРИТЕТИ РОЗВИТКУ КЛАСТЕРНОЇ ПОЛІТИКИ: СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА ТРЕНДИ МАЙБУТЬОГО.....	58
Якушев О.В., Якушева О.В. УПРАВЛІННЯ БІЗНЕС-ПРОЦЕСАМИ РЕГІОНУ НА ЗАСАДАХ ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНО-ОСВІТНІХ КЛАСТЕРІВ	65
ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ.....	71
Апальков С. С. ОСНОВНІ ПІДХОДИ ДО РЕГУЛЮВАННЯ РИНКУ АЛЬТЕРНАТИВНОГО ФІНАНСУВАННЯ	71
Афанасьєва О.М., Куц Я.М., Станкова А.О. PR EVENT AS PART OF THE EVENT MARKETING	77
Гарафонов О. І., Соболев С. М. ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ СУЧАСНИХ МОДЕЛЕЙ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В БІЗНЕС- ОРГАНІЗАЦІЯХ.....	81
Гоголь Т.А. ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ДОХОДІВ І ВИТРАТ НА ПІДПРИЄМСТВАХ МАЛОГО БІЗНЕСУ УКРАЇНИ	86
Житченко Г.О. ІННОВАЦІЙНА СКЛАДОВА ЯК ФАКТОР РОЗВИТКУ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПЕРЕРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ	94
Загірняк Д. М. ПРАГМАТИЗМ ФІНАНСУВАННЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ: ІНСТРУМЕНТИ ВИЗНАЧЕННЯ	99
Зінченко О.А. КЛАСТЕРИЗАЦІЯ РИНКУ ТУРИСТИЧНИХ ПОСЛУГ ЯК ФАКТОР АКТИВІЗАЦІЇ ПОЗИТИВНОГО ІМІДЖУ РЕГІОНІВ	106
Кірнос І. О. ПРОБЛЕМА СТАРІННЯ НАСЕЛЕННЯ: РЕЙТИНГ УКРАЇНИ У GLOBAL AGE WATCH INDEX	115

Пархацька О.М.	КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ	125
Погодаєва М.К.	СУЧАСНІ НАПРЯМИ І СПОСОБИ ДИФУЗІЇ ІННОВАЦІЙ	131
Сарана Л.А.	АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ РЕГІОНАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ ПІДТРИМКИ БІЗНЕС-ІНКУБУВАННЯ В УКРАЇНІ.....	135
Селіверстова Л. С.	НАПРЯМИ ФОРМУВАННЯ РИНКОВОЇ РІВНОВАГИ НА РИНКУ ЗЕРНА	140
Сиволап Л.А.	АНАЛІЗ ТЕНДЕНЦІЙ РОЗВИТКУ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ПІДПРИЄМНИЦТВА.....	145
Ткаченко Н.В., Гмиря В.П.	ТРАСКТОРІЯ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯМ ПІДПРИЄМСТВ АПК	152
Фролова Н.Є.	МОНІТОРИНГ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ГОТЕЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА.....	159
Шарко М.В., Гусарина Н.В., Луб'яна Н.П.	ІННОВАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ ЗОВНІШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА	166
Янковой Р. В.	КОМЕРЦІАЛІЗАЦІЯ ПОРТФЕЛЯ ПОСЛУГ ІННОВАЦІЙНИХ ПІДПРИЄМСТВ	171
<i>СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНА ПОЛІТИКА</i>		177
Кудлаєнко С. В.	СОЦІАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ У ТРАНСФОРМАЦІЙНІЙ ЕКОНОМІЦІ: СКЛАДОВІ ТА ПРИНЦИПИ	177
Шарко М.В., Буренко Ю.О., Скачков М.І., Вішневська Н.О., Дошенко О.В.	СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА	183
Сибірицев В.В.	АРХІТЕКТУРНЕ МОДЕЛЮВАННЯ ІНСТИТУЦІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОГО РИНКУ ПРАЦІ	188
Гавренкова В.В.	ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД ТА НАЦІОНАЛЬНІ ТЕНДЕНЦІЇ ВНУТРІШНЬОФІРМОВОГО НАВЧАННЯ ПЕРСОНАЛУ ПІДПРИЄМСТВ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	196
Кисіль С.С.	ОСОБЛИВОСТІ КРЕДИТНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ	203
Коваленко Ю. О.	МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ЩОДО ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕГІОНАЛЬНОГО ІНФОРМАЦІЙНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ	209
Кудріна О.Ю.	КЛАСИФІКАЦІЯ ВИДІВ БІЗНЕС-ІНКУБАТОРІВ: РЕГІОНАЛЬНИЙ АСПЕКТ	216
Маргасова В.Г., Дука А.П., Пилипів В.В.	СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ МОРСЬКОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ	221
Мацієвич Т.О.	ОПТИМІЗАЦІЯ ФІСКАЛЬНИХ ПОВНОВАЖЕНЬ В РОЗРІЗІ РІВНІВ БЮДЖЕТНОЇ СИСТЕМИ У СФЕРІ ЕКО-РЕГУЛЮВАННЯ	227
Тарасенко А.В.	СУТНІСТЬ ТА ОЗНАКИ ЕЛЕКТРОННИХ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ.....	233
Тітов М.А., Морозова О.Г.	ВПЛИВ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ НА МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ.....	239
Калатал І.Г.	УПРАВЛІННЯ ПРОЦЕСОМ ФОРМУВАННЯ РЕПУТАЦІЇ ПІДПРИЄМСТВА ТОРГІВЛІ.....	245
Мацієвич Т.О., Грабар А.М.	ДІАГНОСТИКА ДИНАМІКИ ТА СТРУКТУРИ ДОХОДІВ ЯК ОСНОВНОГО ФАКТОРУ ВПЛИВУ НА ПРИБУТОК БАНКУ	250
Гарафонова О. І.	РОЗВИТОК ПЕРСОНАЛУ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ЗМІНАМИ НА ПІДПРИЄМСТВІ	255

УДК 332.15

Якушев О.В., Якушева О.В.

УПРАВЛІННЯ БІЗНЕС-ПРОЦЕСАМИ РЕГІОНУ НА ЗАСАДАХ ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНО-ОСВІТНІХ КЛАСТЕРІВ

Окреслено взаємозв'язок завдань регіонального розвитку та функціонування інноваційно-освітніх кластерів у контексті активізації бізнес-процесів. Наведено послідовність етапів створення інноваційно-освітніх кластерів на рівні регіону. Сформовано передумови розвитку інноваційно-освітніх кластерів у регіоні.

Ключові слова: бізнес-процеси, регіон, управління; інноваційно-освітній кластер, господарська діяльність

Постановка наукової проблеми. Сучасний розвиток будь-якої країни характеризується переходом до більш ефективних і результативних методів управління, серед яких особливе місце займає стимулювання соціально-економічного розвитку регіонів, яке вимагає застосування комплексу економічних, правових, організаційних, інвестиційних, інноваційних й інших управлінських методів і засобів, які підвищуватимуть економічну стійкість та стабільність кожного регіону.

Значні диспропорції в економічному розвитку регіонів України викликані довготривалими порушеннями їх ключових факторів конкурентоздатності – незадовільному стані інфраструктури регіону, низькому рівні пристосування робочої сили до ринкових умов, недостатній підтримці бізнесу, відсутності адекватної інноваційної спроможності підприємств, та, як наслідок, низькій інвестиційній привабливості територій. Комплекс таких проблем пояснюється відсутністю достатніх обсягів стимулювання регіонального розвитку, а також єдиного механізму взаємоузгодженості інтересів всіх учасників, що його забезпечують. Означена проблематика є актуальною не лише для України, але й для інших пострадянських країн та вимагає пошуку збалансованих методів, форм і принципів щодо узгодженого розвитку регіону та його інфраструктури. Саме такою формою узгодження інтересів і цілей мають стати кластерні форми регіонального розвитку, які об'єднують в собі всі необхідні важелі та інструменти для активної співпраці учасників й створення умов перспективного розвитку бізнес-процесів. До того ж саме впровадження кластерного підходу вважається в Європі одним із ефективних засобів забезпечення конкурентоспроможності національної економіки, дієвим інструментом досягнення тенденцій сталого регіонального і місцевого економічного зростання шляхом ефективного управління бізнес-процесами [1; 2].

Аналіз публікацій. Питання управління бізнес-процесами у науковому середовищі досліджували: Т. Давенпорт, Г. Калянов, В. Пономаренко, М. Хаммер, В. Холин, Дж. Чампіта ін. [3]. Над проблематикою обґрунтування стимулюючих заходів для досягнення сталого розвитку регіону, а також використання різноманітних форм його забезпечення на практиці працювали такі зарубіжні вчені, як Г. Дейлі, Р. Кейтс, Т. Перріс, А. Лейзерович, Дж. Хулс [4; 5; 6]. Серед українських вчених ці аспекти досліджували І. Вахович, З. Герасимчук, В. Поліщук, І. Камінська [7]. Проте, не зважаючи на уявну достатність досліджень, питання інструментального забезпечення стимулювання регіонального розвитку та ефективного управління бізнес-процесами залишається актуальним і сьогодні та вимагає подальшої розробки дієвих механізмів регулювання.

Метою статті є розробка основ управління бізнес-процесами регіону на засадах впровадження інноваційно-освітніх кластерів.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Науковці визначають бізнес-процес як сукупність різних видів діяльності, в межах якої на «вході» використовується один або кілька видів ресурсів і в результаті цієї діяльності «на виході» створюється продукт, що представляють цінність для споживача [8, с.21]. Бізнес-процеси регіону являють собою відповідні «входи» та «виходи» для підприємств конкретних територій та місцевості, що складаються з різноманітних елементів бізнесу (інновації, освіта, потенціал та ін.).

Щоб ефективно управляти бізнес-процесами необхідно розуміти, що інновації не можуть існувати без освіти, а освіта, в свою чергу, повинна давати якісні знання та практичні навички для впровадження інновацій. Саме тому їх необхідно об'єднувати в кластерній співпраці для більш високих можливостей створення та отримання якісних результатів «на виході». Інноваційно-освітні кластери (далі – ІОК) являють собою інструменти ефективного управління бізнес-процесами різноманітних видів господарської діяльності, передумови та фактори стимулювання регіонального розвитку яких необхідно ретельно дослідити.

Розв'язання накопичених в Україні системних соціально-економічних проблем регіонального розвитку вимагає від органів державної влади пошуку інноваційних підходів до оновлення механізмів й інструментів стимулювання розвитку регіонів та запровадження дієвих управлінських рішень. При цьому згідно із Законом України «Про стимулювання розвитку регіонів», під стимулюванням розвитку регіонів розуміється «комплекс правових, організаційних, наукових, фінансових та інших заходів, спрямованих на досягнення сталого розвитку регіонів на основі поєднання економічних, соціальних та екологічних інтересів на загальнодержавному та регіональному рівнях, максимально ефективного використання потенціалу регіонів в інтересах їх жителів та держави в цілому» [9; 10].

Вирішальну роль у забезпеченні комплексного збалансованого розвитку регіону відіграє стратегічне бачення перспектив економічного зростання, визначення внутрішніх проблем і перешкод, що гальмують цей процес та адекватна оцінка потенціалу наявних на місцевому рівні ресурсів розвитку. Тому, враховуючи існуючі завдання, можна стверджувати про схожість цілей у функціонуванні ІОК та регіонального розвитку, про їх однотайність у напрямі забезпечення стимулюючих важелів активізації економічних процесів, які наведено на рис. 1.

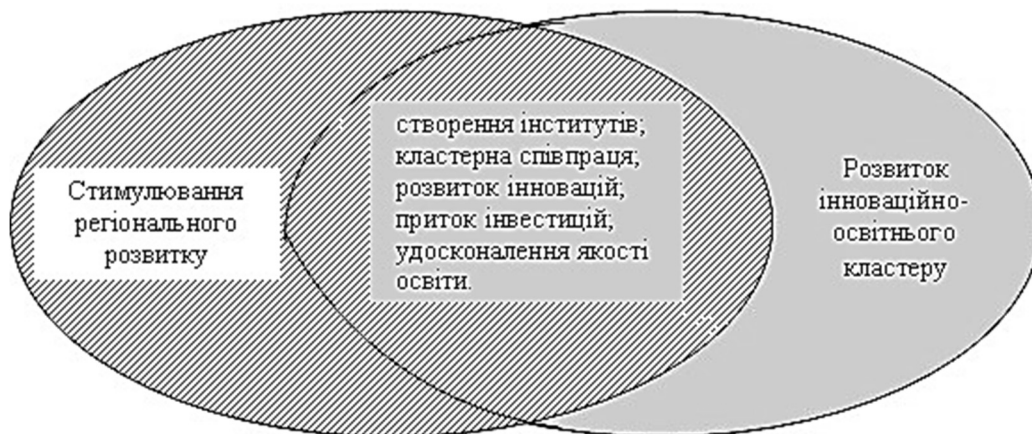

Рис. 1. Взаємозв'язок завдань регіонального розвитку та функціонування інноваційно-освітніх кластерів у контексті активізації бізнес-процесів*

**Розроблено автором*

Отже, забезпечення на регіональному рівні умов для створення і подальшого ефективного функціонування ІОК дозволить одночасно запустити процес стимулювання регіонального розвитку. Тобто можна вважати ІОК тригером регіонального розвитку, а тому їх створенню, підтримки й забезпеченню ефективного функціонування має бути приділено достатньо уваги як з боку науковців, так і з боку органів регіональної влади і місцевого самоврядування.

При цьому, слід зазначити, що регіональна інноваційна політика має бути спрямованою на формування регіональних ІОК як основи інноваційно-освітньої й наукової систем регіону, оскільки саме в них формуються найкращі умови для інноваційного процесу і суспільного прогресу. У цьому контексті особливий інтерес представляють регіони з високим науковим і освітнім потенціалом, у межах яких успішно функціонують науково-дослідні інститути, технопарки, освітні конгломерати та інші форми науково-освітньої співпраці, оскільки в них апріорі накопичено істотний запас розробок, готових до комерціалізації. Саме на базі таких територій необхідно створювати і розвивати регіональні ІОК.

Головна відмінність ІОК від інших форм економічних об'єднань полягає в тому, що учасники кластеру не йдуть на повне злиття, а створюють механізм дієвої взаємодії, що дозволяє

їм зберегти статус юридичної особи і при цьому співпрацювати з іншими суб'єктами господарювання, що утворюють кластер, виходити на зовнішній відносно кластера рівень.

Враховуючи вищенаведені переваги кластерів, можна стверджувати, що ІОК є динамічною системою, що забезпечує саморозвиток на основі реалізації синергетичного ефекту. Сприяючи формуванню первісної системи зв'язків у регіоні з виробництва інноваційної продукції, кластерна політика визначає характер технологічного просування на певних етапах, створюючи умови для розвитку науково-дослідної бази в регіоні і нарощуючи виробничий, освітній й науковий потенціали.

У зв'язку з цим необхідним постає визначення основних функцій, принципів і умов функціонування ІОК, що буде виступати дієвим стимулом регіонального розвитку економіки. Водночас у основі їх формулювання має лежати чітка послідовність створення і подальшого розвитку ІОК у регіоні (рис. 2). При цьому ефективність протікання кожного етапу буде залежати від впливу соціально-економічних передумов, які визначають темпи кластеризації економіки регіонів і мають бути врахованими на першому етапі, рис. 3.

Першою передумовою слід вважати рівень державної підтримки економічної активності, що передбачає наявність інституціональних засад, де державна влада та суб'єкти господарювання взаємодіють один із одним з метою отримання доходу та збагачення економіки, таким чином суттєво впливаючи на інноваційну складову регіону та його економічне зростання.

З початку ХХІ ст. Кабінетом Міністрів України було розроблено ряд проектів та розпоряджень нормативно-правових документів про необхідність кластеризації [11]. Проте так і не було створено офіційних підстав для інтенсивного запровадження кластерного підходу, що визначав би основоположні принципи формування та функціонування кластерів. Це призвело до того, що спроби самостійно ідентифікувати і структурувати кластери в окремих регіонах не приносять максимально можливого ефекту.

Рис. 2. Послідовність етапів створення ІОК на рівні регіону*

*Розроблено автором

Другою передумовою виступає рівень розвитку інфраструктури, що передбачає наявність необхідних інститутів для ефективного та безперебійного функціонування і розвитку кластеру, що значно прискорює розробку кінцевого інтелектуального продукту. Наприклад, створення бізнес-інкубаторів, технопарків й інших об'єктів інфраструктури формує сприятливе середовище для розвитку кластеру та здійснює необхідну підтримку на усіх етапах його розвитку.

Третя передумова пов'язана із рівнем розвитку професійної освіти, що забезпечує учасників кластеру високопрофесійними й конкурентними фахівцями, а тому має ґрунтуватися на неперервному процесі підвищення якості освітніх послуг у регіоні. Рівень навчання та наявність професійної підготовки за специфікою діяльності кластеру у регіоні забезпечують працівникам можливість регулярно підвищувати рівень кваліфікації, здобувати нові професійні навички, пристосовуватися до потреб ринку.

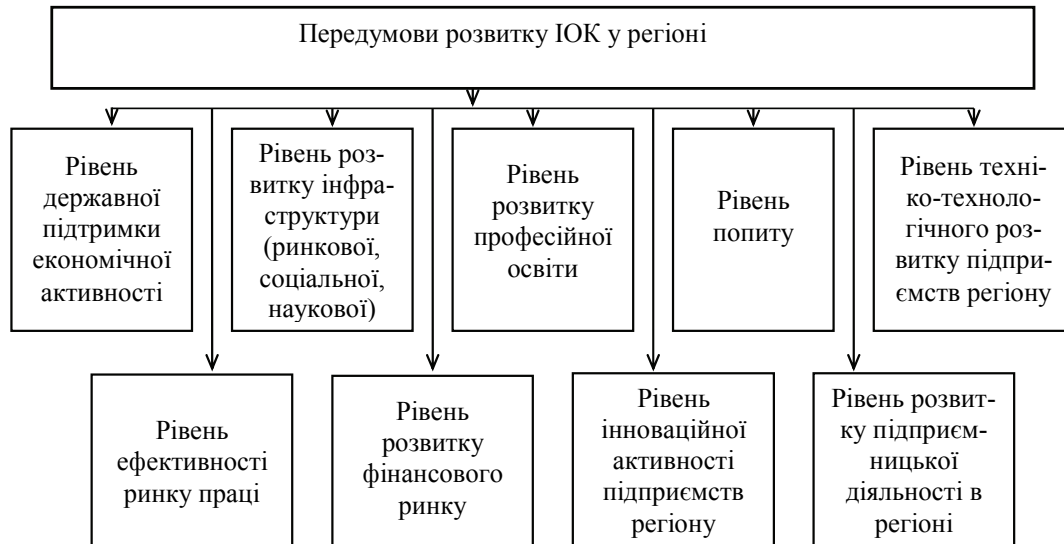

Рис. 3. Передумови розвитку ІОК у регіоні*

**Розроблено автором*

Четверта передумова визначається рівнем попиту на певний вид товару чи послуг, який встановлено потребами ринку та його учасників, мотивує суб'єктів господарювання впроваджувати інноваційні рішення та орієнтуватися на потреби клієнта, стимулюючи таким чином здорову конкуренцію. Тому саме попит стимулює кластер до створення продукту, відповідного поточним і перспективним потребам регіонального ринку.

Рівень техніко-технологічного розвитку підприємств регіону є п'ятою передумовою, що полягає у використанні новітніх технологій у виробництві з метою підвищення рівня його продуктивності й фінансово-економічної ефективності. При цьому слід зазначити, що можливість розробляти, переймати та використовувати новітні технології за сучасних умов соціально-економічного розвитку України виступає однією з найбільш важливих конкурентних переваг суб'єктів господарювання.

Ефективність ринку праці визначає шосту передумову створення ІОК та характеризується забезпеченням швидкого переміщення високопрофесійних і компетентних працівників із одного сектора регіональної економіки до іншого, що стимулює найбільш ефективне їх використання у регіоні і кластері та створює необхідну ініціативу для максимальної продуктивної реалізації кожною людиною своїх професійних знань, вмінь і навичок.

Сьома передумова пов'язана із рівнем розвитку фінансового ринку, який має перерозподіляти ресурси у бік найефективніших суб'єктів господарювання та інвестиційних проектів із високою ймовірністю отримання прибутку. Фінансовий ринок, функціонуючи належним чином, створює спеціальні продукти та методи їх використання відповідно до наявних потреб учасників кластерних об'єднань із таких джерел, як позики, ринок цінних паперів, венчурний капітал тощо.

Рівень інноваційної активності підприємств регіону виступає восьмою передумовою та полягає у тому, що учасники кластера з метою збереження конкурентних переваг мають розробляти та впроваджувати у життя найсучасніші товари та технологічні процеси. Для цього з боку держави та бізнесу має бути забезпеченою належна підтримка, спрямовуватися достатні обсяги інвестиції у наукові дослідження, високоякісні дослідницькі інститути, співробітництво у проведенні досліджень між університетами та бізнесом, захист інтелектуальної власності тощо.

Дев'ята передумова визначається рівнем розвитку підприємницької діяльності у регіоні, який впливає на ефективність виробництва товарів і послуг, що, у свою чергу, збільшує продуктивність і підвищує конкурентоспроможність регіону. Коли компанії та постачальники об'єднані у кластери і географічно перебувають недалеко один від одного, загальна ефективність зростає, виникає більше можливостей для інновацій, зменшується кількість бар'єрів до створення нових видів бізнесу [12; 13; 14].

Висновки. Кластерна політика має будуватися із урахуванням комплексу передумов, які створюють сприятливе середовище для ефективного розвитку та задіюють усіх ймовірних учасників такого об'єднання. Якщо існує сприятливе середовище для створення ІОК, то наступним етапом стає необхідність визначення його головних учасників, які будуть спільно функціонувати у межах кластера, адже успішність його розвитку залежить від узгоджених дій потенційних учасників. Головними учасниками ІОК виступають наука, освіта, бізнес і органи влади і від того, яким чином поєднано інтереси кожного з них та які налагоджено між ними функціональні зв'язки буде визначатися ефективність функціонування такого кластеру та його життєдіяльність.

Таким чином, важливою умовою побудови ІОК в Україні є цілеспрямоване кооперування практико-орієнтованої фундаментальної науки, проектно-конструкторських розробок й інноваційних технологій промисловості. Провідну роль у цій діяльності має відіграти людський капітал, завдяки якому здійснюються розробка та реалізація нових інноваційних ідей і подальше впровадження їх у бізнес-процеси.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА:

1. Васильєва Н.В. Кластерний підхід розвитку національної економіки: фінський досвід» [Електр. ресурс]. – Режим доступу: http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/conf/2012-5/2012_05.pdf. – С. 21-22.
2. Кирилов Ю. Є. Кластери як інструмент підвищення конкурентоспроможності національної економіки в умовах глобалізації» [Електр. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2608>
3. Турчак В.В. Управління результативністю бізнес-процесів у малому підприємстві / В.В. Турчак // Актуальні проблеми економіки №4 (178). – 2016. – С. 80.
4. Hulse J.H. Sustainable Development at Risk: Ignoring the Past. / J.H. Hulse. – New Delhi: Cambridge University Press India Pvt. Ltd. Ottawa: International Development Research Centre, 2007. – 390 p
5. Kates R.W. What is Sustainable Development? Goals, Indicators, Values, and Practice / R.W. Kates, T.M. Parris, A.A. Leiserowitz. – Environment: Science and Policy for Sustainable Development, Number 3, P. 8-21.
6. □Daly, Herman E. (1995). On Wilfred Beckerman's Critique of Sustainable Development. Environmental Values 4. P. 49-55.
7. Герасимчук З.В. Стимулювання сталого розвитку регіону: теорія, методологія, практика: Монографія / З.В. Герасимчук, В.Г. Поліщук. – Луцьк: РВВ ЛНТУ, 2011. – 516 с.
8. Хаммер М. Реинжиниринг корпорации / М. Хаммер, Дж. Чампи // Манифест революції в бізнесі. – СПб.: Санкт-Петербурский университет, 2005. – 288 с.
9. Закон України «Про стимулювання розвитку регіонів» [Електр. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2850-15>.
10. Якушева О. Управлінські технології стимулювання малого й середнього бізнесу в Черкаському регіоні / О. Якушева // Зб. наук. праць Черкаського державного технологічного університету. Серія: Економічні науки. Вип. 44. Частина I, 2017. – С.88-96.
11. Розпорядження «Про впровадження кластерної моделі розвитку народних художніх промислів» [Електр. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/145-2010-%D1%80>.
12. Лисенко І.В. Аналіз процесів кластеризації у регіонах України / І.В. Лисенко // Вісник Чернігівського державного технологічного університету. Проблеми менеджменту та розвитку продуктивних сил регіону. – № 4 (62), 2012. – С. 210-218.

13. Білозубенко В.С. Забезпечення підтримки та бізнес-інкубування малого та середнього бізнесу в регіонах України в умовах трансформаційних перетворень / В.С. Білозубенко, О.В. Якушева // Трансформаційні перетворення регіональної економіки: монографія / За заг. редакцією Назаренка С.А. – К.: Кондор-Видавництво, 2016. – С.202-214.
14. Якушев О. Аналіз інноваційно-наукового потенціалу Черкаського регіону / О. Якушев // Журнал Херсонського національного технічного університету «Соціально-економічний розвиток регіонів в контексті міжнародної інтеграції». – Херсон: ХНТУ, 2016. – №23 (12). – Том 2. – С.63-67.

Александр Якушев, Оксана Якушева

**УПРАВЛЕНИЕ БИЗНЕС-ПРОЦЕССАМИ РЕГИОНА НА ОСНОВЕ ВНЕДРЕНИЯ
ИННОВАЦИОННО-ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ КЛАСТЕРОВ**

Определены взаимосвязь задач регионального развития и функционирования инновационно-образовательных кластеров в контексте активизации бизнес-процессов. Предложено, что региональная инновационная политика должна быть направлена на формирование региональных инновационно-образовательных кластеров как основы инновационно-образовательной и научной систем региона, поскольку именно в них формируются лучшие условия для инновационного процесса и прогресса. Приведены последовательность этапов создания инновационно-образовательных кластеров на уровне региона. Сформированы предпосылки развития инновационно-образовательных кластеров в регионе, где кластерная политика должна строиться на комплексной основе, создает благоприятную среду для эффективного развития и задействует всех возможных участников такого объединения. Определено, что ведущую роль в этой деятельности должен сыграть человеческий капитал, благодаря которому осуществляются разработка и реализация новых инновационных идей и последующее внедрение их в бизнес-процессы.

Ключевые слова: бизнес-процессы, регион, управление; инновационно-образовательный кластер, хозяйственная деятельность

Oleksandr Yakushev, Oksana Yakusheva

**MANAGEMENT OF BUSINESS PROCESSES OF THE REGION ON THE BASIS OF
INTRODUCTION OF INNOVATIVE AND EDUCATIONAL CLUSTERS**

The interrelation between the tasks of regional development and the functioning of innovation-educational clusters in the context of activating business processes has been determined. It has been proposed that regional innovation policy should be aimed at the formation of regional innovation and education clusters as the basis of the innovation, education and science systems of the region, since it is in them that the best conditions for the innovation process and progress are formed. The sequence of stages for creating innovation-educational clusters at the regional level is given. The prerequisites for the development of innovation-educational clusters in the region, where cluster policy should be built on a comprehensive basis, creates a favorable environment for effective development and involve all possible participants in such a union. It was determined that the human capital should play a leading role in this activity, thanks to which the development and implementation of new innovative ideas and their subsequent introduction into business processes are carried out.

Keywords: business processes, region, management; innovative educational cluster, economic activity

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

**СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК
РЕГІОНІВ В КОНТЕКСТІ МІЖНАРОДНОЇ
ІНТЕГРАЦІЇ**

Відповідальний за друк *Савіна Г. Г.*
Технічний редактор *Савін С. Ю.*

Підписано до друку 03.04.2018 р. Формат 60x 84/8.
Папір офсетний. Наклад 100 примірників.
Гарнітура Times New Roman. Друк ризографія.
Ум. друк. арк. 24,02. Обл.-вид. арк. 25,83.
Замовлення № 961.

Надруковано з готового оригінал-макету
Книжкове видавництво ФОП Вишемирський В. С.
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єктів
видавничої справи: серія ХС № 48 від 14.04.2005 р.
видано Управлінням у справах преси та інформації
73000, Україна, м. Херсон, вул. Соборна, 2,
тел. (050) 133–10–13, e-mail: printvvs@gmail.com, vish_sveta@rambler.ru